

RECENZJE

BARBARA BARANIAK

Wydział Nauk Pedagogicznych

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

Forum Pedagogiczne
2017/1

Wpłynęło: 20.12.2016

Zatwierdzono do druku: 29.03.2017

DOI: 10.21697/fp.2017.1.20

Wprowadzenie do wartości nie tylko dla pedagogów

[*Encyklopedia aksjologii pedagogicznej* (2016). Krystyna Chałas, Adam Maj, Marta Buk-Cegiełka, Beata Komorowska (red.). Radom: Polskie Wydawnictwo Encyklopedyczne Polwen, 1572 ss.].

Wydana w roku 2016 *Encyklopedia aksjologii pedagogicznej* istotnie wzbogaca ofertę słownikowo-leksykalną w dziedzinie nauk pedagogicznych. Taki charakter temu opracowaniu nadała prof. zw. dr hab. Krystyna Chałas – główna i wiodąca redaktor naukowa encyklopedii, osadzając ją w nurcie nauk pedagogicznych, co wyraziła już w samym tytule wprowadzenia, którym określiła zakres tematyczny encyklopedii, opisany hasłem „człowiek–wartości–wychowanie”. Jego treść wpisuje się nie tylko w pedagogiczny charakter opracowania, lecz także ukazuje aksjologię jako znaczący poznawczo i badawczo obszar wiedzy oraz nawet jako subdyscyplinę pedagogiczną, której specyfika zawiera się w wartościach. Dlatego trzeba zgodzić się z poglądem Pani Profesor, że powyższa triada to „źródło teoretycznych podstaw edukacji” (s. 11), „ważne dla określonej koncepcji człowieka i wartości” (tamże). Te więc, wpisując się w subdyscypliny pedagogiczne, treści te ukazują aksjologizm wraz z potrzebą i dążeniem do ideału człowieka, są ilustracją „celu i miary jego rozwoju” (s. 13). Przyjmując powyższą triadę, uznana została ona i przyjęta do konstrukcji zbioru haseł encyklopedii jako relacja „człowieczeństwo–aksjologiczna istota człowieka, określająca więź między wartościami, ich realizacją i urzeczywistnianiem się człowieczeństwa” (tamże), wpisanymi we wciąż aktualne zadanie aksjologii pedagogicznej autorstwa R. Schulza, a w szczególności „tworzenie edukacyjnej koncepcji instytucji wychowania, analiza aksjologicznej myśli edukacyjnej w jej historycznym i współczesnym aspekcie, promocja i animacja aksjologiczna społeczeństwa oraz konstruowanie i realizowanie programów kształcenia aksjologicznego nauczycieli” (Schulz 1997, s. 30–31). Ukazany twórczy, poznawczy, aplikacyjny i dydaktyczny, a nade wszystko aksjologiczny charakter rozwoju i wychowania człowieka uzasadnia niezbędność aksjologii pedagogicznej w strukturze naukowej pedagogiki, w co w pełni wpisuje się *Encyklopedia aksjologii pedagogicznej*, tym samym dopełniając istniejące zbiory opracowań leksykalno-słownikowych.

W omawianej publikacji zamieszczono 346 hasła. Każde z nich zdefiniowano oraz dopełniono analizą istoty i odniesienia pedagogicznego. W dzieło tworzenia haseł zaangażowano 143-osobowy zespół profesorów, doktorów i innych specjalistów z różnych krajowych i zagranicznych ośrodków i instytucji naukowych. W autorskiej grupie encyklopedii znalazło się również siedmiu naukowców Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, którzy opracowali 15 następujących haseł: a) cywilizacja miłości i ewangelizacji – ks. prof. zw. dr hab. Stanisław Dziekoński; b) czyn człowieka, ekumenizm, jałmużna, wierność małżeńska – dr Dominika Żukowska-Gardzińska; c) dynamizm wychowania, ideał wychowawczy – ks. prof. zw. dr hab. Jarosław Michalski; d) miłosierdzie, zasady życia chrześcijańskiego – dr hab. Elżbieta Matulewicz, prof. UKSW; e) nadzieja, szkoła jako wspólnota wychowawcza – dr hab. Stanisław Chrobak, prof. UKSW; f) orientacja aksjologiczna, wartościowanie – dr hab. Jan Ciecuch, prof. UKSW i g) wychowanie ku wartościom – dr hab. dr hab. Barbara Baraniak, prof. UKSW. Jest to znaczący wkład w nową encyklopedię, która – należy żywić nadzieję – wpisze się w wartościowe aspekty życia każdego człowieka, formowanego poprzez pedagogikę, a także wiele dyscyplin naukowych, dla których aksjologia staje się podstawą wychowania człowieka, lecz także odpowiada na potrzeby bycia dobrym człowiekiem, obywatelem i pracownikiem, życia w przyjaznym otoczeniu, dbałości o ład społeczny itp. Dlatego należy żywić nadzieję, iż *Encyklopedia aksjologii pedagogicznej* stanie się lekturą nie tylko dla środowisk naukowych, lecz także dla każdego człowieka poszukującego życia w prawdzie, godności, szczęściu, zdrowiu.

Na zakończenie warto podać kilka propozycji doskonalących powyższe dzieło. Mógłby je stanowić indeks nazwisk oraz skorowidz rzeczowy, czyli hasłowy w układzie stron, co nie tylko ułatwiłoby korzystanie z tak obszernego opracowania encyklopedycznego, lecz jeszcze bardziej dzieło to zyskałoby na wartości. Pomimo potrzeby ciągłego doskonalenia zawartości encyklopedii, należy uznać ją za znaczącą pozycją wydawniczą, przydatną nie tylko dla środowiska pedagogicznego, naukowców, ale i dla studentów, a także praktyków. Encyklopedia stanowić będzie cenne dzieło również dla przedstawicieli większości dyscyplin naukowych oraz dla każdego człowieka, któremu życie bez wartości wydaje się niemożliwe. Dlatego zachęcam do zapoznania się z *Encyklopedią aksjologii pedagogicznej*, życząc jednocześnie przyjemnych studiów nad opracowanymi w niej hasłami.

Bibliografia

Schulz R. (1997). *O statusie i zadaniach aksjologii pedagogicznej*. W: *Pedagogika ogólna. Problemy aksjologiczne*. Kukołowicz T., Nowak M. (red.). Lublin: KUL.